

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๑

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๘/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคห้า หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นเบื้องต้นที่ต้องพิจารณามีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ ซึ่งในระหว่างการพิจารณาคำร้องนี้ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงต้องพิจารณาว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำเลยทั้งสาม (ผู้ร้อง) โต้แย้งว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๘/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๔๐ (๒) (๓) และ (๔) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๔๐ (๒) (๓) และ (๔) เป็นบทบัญญัติที่มีหลักการเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคห้า มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๕ วรรคสอง ดังนั้น กรณีตามคำร้องนี้จึงเป็นการโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๘/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคห้า มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๕ วรรคสอง ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยให้มีผลใช้บังคับวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวแล้วปรากฏว่า

มาตรา ๑๕๒ บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล โดยวรรคสี่บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและพิพากษาของศาลสำหรับคดีที่ยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าคดีจะถึงที่สุด สำหรับคำร้องนี้ยื่นฟ้องต่อศาลอาญาเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ จึงเป็นการฟ้องคดีก่อนวันที่บังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๕๒ วรรคสี่ บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลเป็นการบัญญัติรับรองความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการไต่สวน รายงานการไต่สวนและการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้มีผลบังคับต่อเนื่องจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ซึ่งเป็นการบังคับใช้ในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และเป็นการบังคับใช้อย่างจำกัดเฉพาะคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลแล้วเท่านั้นเพื่อให้การพิจารณาคดีต่อเนื่องกันไป ทั้งนี้ เป็นหลักการบังคับใช้กฎหมายบางมาตรา โดยเฉพาะกับเรื่องที่กำลังพิจารณาในศาลก่อนที่จะบังคับใช้ตามกลไกของกฎหมายฉบับใหม่ ส่วนคดีที่ยังมิได้มีการยื่นฟ้องต่อศาลก็ต้องดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติไว้ต่อไป ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๕๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงยังคงมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าคดีจะถึงที่สุด และด้วยมาตราดังกล่าวเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดีและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ กรณีจึงมีประเด็นต้องวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคห้า และมาตรา ๒๘ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพกระทำการใด ๆ ตราบเท่าที่สิทธิและเสรีภาพนั้นไม่ถูกกระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐและไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพสามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลได้หรือเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติรับรองมาตรา ๒๕ และเป็นการบัญญัติรับรองเงื่อนไขการตรากฎหมายที่จะตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพได้ว่าต้องมีความชัดเจน โดยบัญญัติให้การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ และกฎหมายที่ตราขึ้นดังกล่าวต้องมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติรับรองความเสมอภาคของบุคคล โดยวรรคหนึ่งและวรรคห้า รับรองว่าบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรม โดยวรรคสองบัญญัติให้ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหา และให้มีอำนาจไต่สวนวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไปร้ายวผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดับที่ต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการ ซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประสิทธิภาพ

และสอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ โดยมาตรา ๕๘/๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้กรณีที่มีการฟ้องผู้ถูกกล่าวหาเป็นคดีอาญาต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดียึดรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาและอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นควร วรรคสอง บัญญัติให้การดำเนินคดีตามวรรคหนึ่งให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาไปโดยใช้ระบบไต่สวน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด ซึ่งระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ บังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ ก่อนการฟ้องคดีนี้ต่อศาลอาญา การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่ได้กำหนดวิธีพิจารณาไว้เป็นการเฉพาะสำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการ แต่มีการนำรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๗ ซึ่งกำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกำหนดวิธีพิจารณาคดีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการขึ้นใหม่เป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๗ กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของผู้ไต่สวนอิสระเป็นหลักในการพิจารณาและอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๕ ได้กำหนดตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดความหมายของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในมาตรา ๔ และมาตรา ๑๕ ต่อมามีการตราระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดความหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐและกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาตามระเบียบนี้โดยใช้ระบบไต่สวนซึ่งเป็นการกำหนดการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ดังนั้นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ และระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาดังกล่าวที่นำมาใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการ จึงเป็นการกำหนดวิธีพิจารณาสำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการ

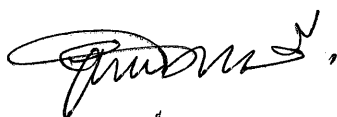
เป็นการชอบแล้วและผู้ร้องเป็นบุคคลที่อยู่ในความหมายของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงต้องอยู่ในบังคับของระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ข้อโต้แย้งของผู้ร้องจึงฟังไม่ขึ้น

การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า โจทก์อ้างพยานบุคคลไม่ครบทุกปากและจำเลยได้โต้แย้งคำเบิกความของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกปาก แต่ศาลอนุญาตให้เบิกความได้เพียง ๒๕ ปากเท่านั้น ทำให้จำเลยไม่มีโอกาสโต้แย้งและถามค้านหรือซักถามพยานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ถือว่าพยานที่ไม่ได้เข้าเบิกความเป็นการสืบพยานลับหลังจำเลย เห็นว่า การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้นเป็นมาตรการที่กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และกระบวนการไต่สวนเกี่ยวกับข้อกล่าวหาที่มีหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้กับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามกฎหมายของ ป.ป.ช. ส่วนในชั้นพิจารณาของศาลระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๔ ได้ให้สิทธิแก่คู่ความแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่ามีความจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานนั้นและมีสิทธิโต้แย้งให้ศาลไต่สวนพยานนั้นต่อไปได้ซึ่งเป็นไปตามหลักการคุ้มครองสิทธิของคู่ความ และเป็นการรับรองคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่เช่นเดียวกับการพิจารณาคดีโดยทั่วไปอีกทั้งเป็นไปตามหลักการฟังความทุกฝ่าย หากศาลเห็นว่ายังมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดศาลก็ชอบที่จะไต่สวนพยานหลักฐานนั้นได้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ข้อ ๕ ยังได้กำหนดให้ใช้วิธีพิจารณา ระบบไต่สวนและเป็นไปด้วยความรวดเร็ว วิธีพิจารณาใดมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญามาใช้บังคับเท่าที่จะใช้บังคับได้อีกด้วย ส่วนที่โต้แย้งว่า การกำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดียึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลัก เป็นการทำลายระบบการตรวจสอบถ่วงดุลตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการทำหน้าที่ของศาลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการใช้สิทธิทางศาล เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความแตกต่างเรื่องสถานะของบุคคลจากการเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เห็นว่า รายงานและสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการพิสูจน์ถึงมูลความผิดที่มาจากกระบวนการที่มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การไต่สวนให้สอดคล้องกับการไต่สวนและวินิจฉัยเพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่มีความมุ่งหมายในการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ มีมาตรการและกลไกที่จะขจัดพฤติกรรมและการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของนักการเมือง ข้าราชการ กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ แก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระที่ใช้อำนาจกึ่งตุลาการ การที่ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษายึดรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณานั้นมีความมุ่งหมายเพื่อรับรองความชอบด้วยกฎหมายของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งในการพิจารณา ศาลยังคงมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควรหากเห็นว่า การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เพียงพอ การที่ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ข้อ ๑๕ ได้กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาคดี ให้ศาลยึดรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาและอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควรนั้น ระเบียบข้อดังกล่าวมีหลักการเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ ซึ่งหลักในการพิจารณาดังกล่าวมิได้เป็นบทบังคับศาลที่พิจารณาคดีต้องรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานตามรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นที่ยึดแต่อย่างใด ในการใช้ระบบไต่สวนศาลมีบทบาทในการดำเนินคดีเพื่อค้นหาความจริงหากเห็นว่าพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอศาลมีอำนาจในการซักถามพยานหรือรวบรวมข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร ในประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าการให้ศาลยึดรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณานั้นเท่ากับให้ถือว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดมาแต่ต้นไม่เป็นธรรมกับจำเลยทำให้จำเลยต้องมีหน้าที่พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้บริสุทธิ์ เห็นว่า ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล จำเลยได้ผ่านกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และจะทราบว่าตนถูกกล่าวหาอย่างไรและได้ให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเองก่อนที่จะมีการยื่นฟ้องเสมอ จึงมิได้เป็นการสันนิษฐานความผิดของจำเลยและมิได้เป็นการผลักภาระการพิสูจน์ให้ตกแก่จำเลยแต่อย่างใด นอกจากนี้ หลักการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ และกระบวนการพิจารณาตามที่ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา กำหนดไว้ยังมีความสัมพันธ์กับหลักการฟังความทุกฝ่ายซึ่งเป็นหลักประกันสิทธิของจำเลย โจทก์ยังคงมีภาระพิสูจน์ถึงการกระทำและเจตนาในการกระทำความผิดของจำเลยให้ครบองค์ประกอบความผิด เช่นเดียวกับการดำเนินคดีอาญาทั่ว ๆ ไป มิได้เป็นการจำกัดสิทธิในการต่อสู้คดีและมิได้เป็นบทบัญญัติที่สันนิษฐานความผิดของจำเลย จึงมิได้เป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง แต่อย่างใด

และในการพิจารณาคดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ระดับสูง การเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวหาได้ก่อให้เกิดสิทธิหรือเสียสิทธิในการต่อสู้คดี ที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไปแต่อย่างใดไม่ แต่ยังคงมีสิทธิได้รับการพิจารณาโดยกระบวนการยุติธรรม เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปอย่างเสมอภาคกันและได้รับสิทธิในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เป็นไปตามหลักนิติธรรม มิได้เป็นการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมและมีได้เป็นการเพิ่มภาระหรือ จำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคห้า และมาตรา ๒๘ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘/๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคห้า และมาตรา ๒๘ วรรคสอง

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ